

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΠΤΑΜΗΝΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Η έρευνα και ανάλυση υλοποιήθηκε από το Παρατηρητήριο Τουρισμού Δυτικής Κρήτης και συντονίστηκε από το τμήμα Οικονομίας & Διοίκησης του ΜΑΙΧ, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Συστημάτων Χρηματοοικονομικής Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης και την Ένωση Ξενοδόχων Χανίων. Στο Παρατηρητήριο Τουρισμού Δυτικής Κρήτης, το οποίο λειτουργεί εδώ και μια δεκαετία, συμμετέχει επίσης το Οικονομικό Επιμελητήριο Δυτ. Κρήτης, το Επιμελητήριο Χανίων και ο Δήμος Χανίων.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο αεροδρόμιο Χανίων (Ι. Δασκαλογιάννης) μέχρι και το τέλος Ιουλίου¹, συγκεντρώνοντας 2050 έγκυρα ερωτηματολόγια μεταφρασμένα σε 7 γλώσσες, από ερευνητές του ΜΑΙΧ και Πολυτεχνείου Κρήτης και συγχρηματοδοτείται από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κρήτης, το Δήμο Χανίων και την Ένωση Ξενοδόχων Χανίων. Για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας υπάρχει συνεχής υποστήριξη από τη Fraport-Greece και το Προσωπικό του Αερολιμένα Χανίων.

Αναφορά γίνεται στις πιο πρόσφατες αφίξεις αλλοδαπών τουριστών που έχουν δημοσιευθεί από την Fraport-Greece για το αεροδρόμιο Χανίων, από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου καθώς και από το Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, με σκοπό να αξιολογήσει την έως τώρα φετινή τουριστική κίνηση στην Κρήτη και να τη συγκρίνει με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Ομάδα συγγραφής και ανάλυσης:

- Δρ. Γεώργιος Μπαουράκης (Διευθυντής ΜΑΙΧ)
- Γεώργιος Αγγελάκης (Ερευνητής ΜΑΙΧ)
- Καθηγητής Κωνσταντίνος Ζοπουνίδης (Πολυτεχνείο Κρήτης – Audencia Nantes School of Management)
- Περικλής Δράκος (Ε.Δ.Ι.Π. Πανεπιστήμιο Κρήτης)

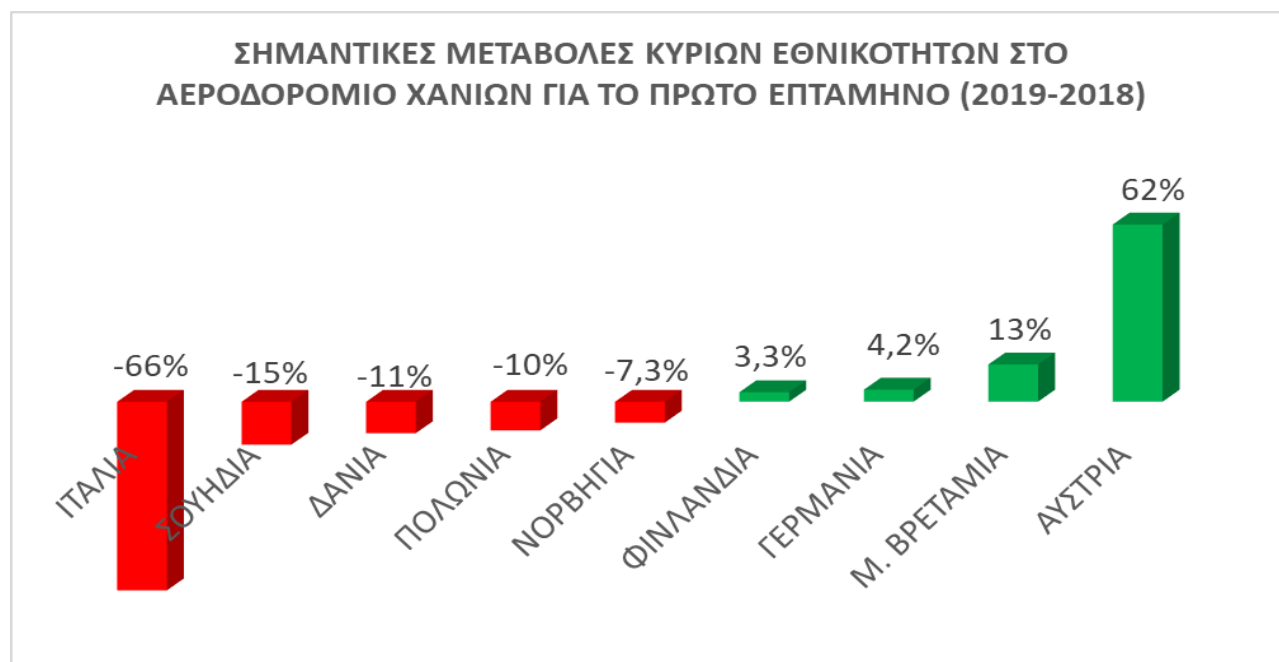
Σχετικά με τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Χανίων και με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Fraport-Greece για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούλιος 2019, σημειώνονται 656 χιλιάδες αφίξεις, καταγράφοντας μία **μείωση της τάξεως του 3,7%** σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Η μείωση αυτή καταγράφεται από όλες εθνικότητες των Σκανδιναβών που επισκέπτονται τη Δυτική Κρήτη, όπως είναι οι Σουηδοί, Δανοί και Νορβηγοί με υψηλά ποσοστά μείωσης κατά 15%, 11% και 7%, αντίστοιχα, εκτός των Φινλανδών, οι οποίοι σημειώνουν μια αύξηση κατά 3,3%. Σημαντικές θεωρούνται οι μειώσεις των Σκανδιναβών αν αναλογιστούμε ότι οι αφίξεις των Σκανδιναβών αποτελούν τις μισές από τις συνολικές αφίξεις στο αεροδρόμιο Χανίων. Μεγάλη μείωση καταγράφεται επίσης από τους Πολωνούς κατά 10%, για πρώτη φορά μετά από συνεχή αύξηση που παρουσίαζαν τα τελευταία χρόνια, ενώ η μεγαλύτερη μείωση σημειώνεται από τους Ιταλούς κατά 66%, η οποία οφείλεται κυρίως στο ότι η αεροπορική εταιρία χαμηλού κόστους Ryanair, διέκοψε πολλά δρομολόγια από διάφορες πόλεις της Ιταλίας για Χανιά, έχοντας περιορίσει

¹ Τα ποσοστά που παρουσιάζονται στην αναφορά αυτή, ενδέχεται αλλά και αναμένεται να διαφοροποιηθούν με την ολοκλήρωση της τουριστικής περιόδου.

και τα υπάρχοντα δρομολόγια από συγκεκριμένα αεροδρόμια της γειτονικής χώρας προς το αεροδρόμιο Χανίων. Ανησυχητικό φαινόμενο που καταγράφεται και την φετινή περίοδο, αφού παρατηρείται μετατόπιση πτήσεων και από άλλα κράτη στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου, **γεγονός που υποβαθμίζει τα Χανιά σαν πύλη εισόδου.**

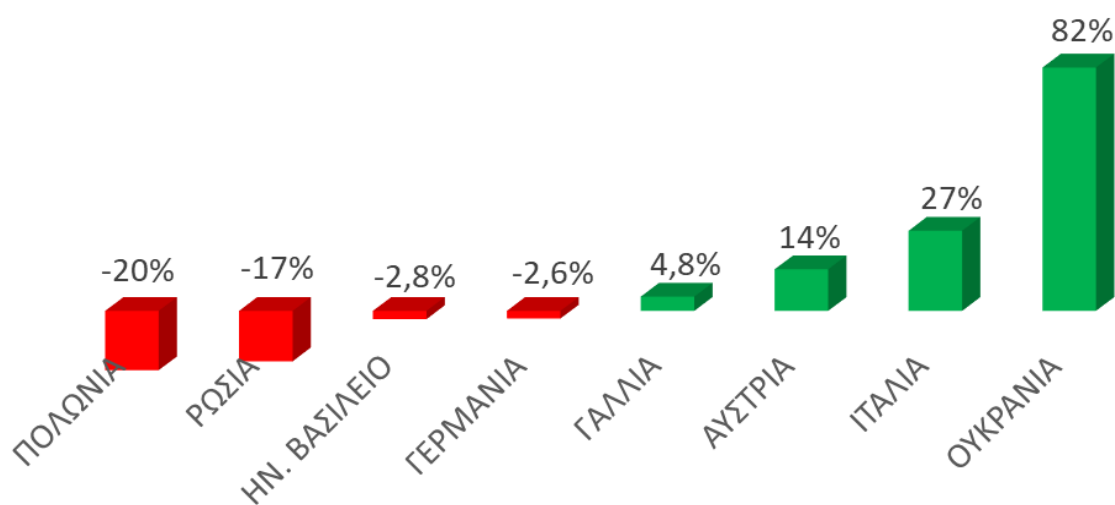
Αντίθετα, ενθαρρυντική είναι η αύξηση των Γερμανών κατά 4,2%, των Αυστριακών, οι οποίοι καταγράφουν και τη μεγαλύτερη αύξηση κατά 62%, ενώ οι Βρετανοί σημειώνουν σημαντική αύξηση κατά 13%, καταγράφοντας 11.000 περισσότερες αφίξεις σε σχέση με την περυσινή αντίστοιχη περίοδο, πιο πολλές και από κάθε άλλη εθνότητα, με αποτέλεσμα να βρεθούν για πρώτη φορά στην πρώτη θέση επί των συνολικών αφίξεων στο αεροδρόμιο Χανίων, εκτοπίζοντας από την κορυφή τους Σκανδιναβούς.

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από τη Fraport Greece, Αύγουστος, 2019

Αναφορικά με τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Ηρακλείου, όπου το 60% αποτελείται από Γερμανούς, Βρετανούς, Γάλλους και Ρώσους, και με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου, για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούλιος 2019, σημειώνονται 1.788.359 αφίξεις, καταγράφοντας μία μείωση **της τάξεως του 2,8%** σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στην μεγάλη πτώση που σημειώνουν οι Ρώσοι κατά 17%, καταγράφοντας 31.000 λιγότερες αφίξεις αλλά και στη σημαντική μείωση των Πολωνών κατά 20%, σημειώνοντας 18.000 λιγότερες αφίξεις. Γεγονός ανησυχητικό, αν αναλογιστούμε ότι οι Ρώσοι τουρίστες είναι υψηλού εισοδηματικού προφίλ αλλά και το ότι οι Πολωνοί παρουσιάζουν πτώση των αφίξεων τους, μετά από συνεχή αύξηση που των τελευταίων ετών, όπως ακριβώς συμβαίνει και στο αεροδρόμιο Χανίων. Βρετανοί και Γερμανοί καταγράφουν επίσης μείωση κατά 2,8% και 2,6%, αντίστοιχα, Γερμανοί οι οποίοι καταλαμβάνουν και το ένα τέταρτο επί των συνολικών αφίξεων. Αντίθετα, σημαντικές αυξήσεις παρουσιάζουν οι Ουκρανοί κατά 82%, Ιταλοί κατά 27%, Αυστριακοί 14% και Γάλλοι κατά 5%, περιορίζοντας έτσι τις συνολικές απώλειες από τα άλλα κράτη. Ουκρανοί, οι οποίοι επανέρχονται μετά από τα επεισόδια με τη Ρωσία και την κρίση που ακολούθησε, ενώ η αύξηση των Ιταλών, οφείλεται και στο γεγονός ότι λόγω της διακοπής πολλών απευθείας δρομολογίων της Ryanair από Ιταλία για Χανιά, πολλοί Ιταλοί επιλέγουν το αεροδρόμιο Ηρακλείου ως πύλη εισόδου για να κάνουν διακοπές στην Κρήτη.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΚΥΡΙΩΝ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΠΤΑΜΗΝΟ (2019-2018)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου, Αύγουστος 2019

Γενικότερα, για το **πρώτο εξάμηνο του 2019**, η Κρήτη σημείωσε μια μείωση αφίξεων αλλοδαπών τουριστών που καταφτάνουν **στην περιφέρεια με charter κατά 3,3%**, ενώ σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), σε πανελλαδικό επίπεδο καταγράφηκε αύξηση των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών κατά 4,4%. Αύξηση η οποία οφείλεται κυρίως στα αεροδρόμια της Αθήνας & Θεσσαλονίκης, τα οποία σημείωσαν διψήφιο ποσοστό αύξησης κατά 12% και 11%, αντίστοιχα.

ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

Σ' ότι αφορά την έρευνα που διεξάγεται στο αεροδρόμιο Χανίων, οι τουρίστες που προτιμάνε το αεροδρόμιο Χανίων ως τελικό προορισμό για τις διακοπές τους, παρουσιάζουν μια ομοιόμορφη κατανομή από τις ηλικίες 16-64 ετών, ενώ ο μέσος όρος του εισοδηματικού τους επιπέδου κυμαίνεται μεταξύ της κλίμακας 45.000 έως 60.000 ευρώ. Οι μισοί αλλοδαποί τουρίστες έχουν ξανα-επισκεπτεί τη Δυτική Κρήτη, ενώ εννέα στους δέκα αλλοδαπούς τουρίστες δηλώνουν όχι μόνο ότι θα ξανα-επισκεπτούν τον τόπο μας, αλλά θα τον προτείνει ανεπιφύλακτα σε συγγενείς και φίλους.

Στη συντριπτική τους πλειοψηφία διαμένουν στις γύρω περιοχές του Πλατανιά, Αγίας Μαρίνας και των Χανίων κατά μέσο όρο 9 διανυκτερεύσεις, ανάλογα με την εθνικότητα, ενώ φαίνεται να υπάρχει μία προτίμηση προς πολυτελή ξενοδοχειακά καταλύματα, παρά το γεγονός ότι οι αλλοδαποί τουρίστες που καταφθάνουν τους πρώτους μήνες του καλοκαιριού δεν είναι πολύ υψηλού εισοδηματικού επιπέδου. Γεγονός που υποδεικνύει τις ελκυστικές προσφορές που πραγματοποιούν τα καταλύματα αυτά για να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες, με σκοπό να περιορίσουν τις ζημιές τους από τη μείωση των αφίξεων. Αυτό αποδεικνύεται επίσης και από την αύξηση των προτιμήσεων των τουριστών του πακέτου all inclusive από τα συγκεκριμένα καταλύματα, αφού ένας στους τρεις αλλοδαπούς επισκέπτες επιλέγει αυτό το πακέτο. Ποσοστά πολύ πιο αυξημένα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Σχετικά με τη συνοδεία που καταφθάνουν οι αλλοδαποί τουρίστες, επιβεβαιώνεται ο χαρακτηρισμός της Δυτικής Κρήτης ως οικογενειακός προορισμός, αφού δύο στους τρεις προτιμούν να κάνουν διακοπές με την

οικογένεια τους με ή χωρίς παιδιά. Οι οικογένειες χωρίς παιδιά διαφοροποιούνται όσον αφορά την διαμονή τους, αφού ένα μεγάλο ποσοστό προτιμά ενοικιαζόμενα δωμάτια/studios και ξοδεύουν περισσότερα από το μέσο όρο, κατ' άτομο.

Για την κράτηση των καταλυμάτων τους, εκτός από τη χρησιμοποίηση των τουριστικών πρακτόρων και γραφείων, σημαντικό είναι το ποσοστό των επισκεπτών που προτίμησαν να κάνουν μόνοι τους τις κρατήσεις, ενώ ένα 10% επί του συνόλου των επισκεπτών συνεχίζει να χρησιμοποιεί την υπηρεσία AirBnB για να κάνει κράτηση του ξενοδοχειακού του καταλύματος, ποσοστό ελαφρώς υψηλότερο σε σχέση με την περυσινή περίοδο. Περίπου οι μισοί από αυτούς που επιλέγουν αυτήν την υπηρεσία για να κάνουν κράτηση των καταλυμάτων τους ενδιαφέρονται για καταλύματα που βρίσκονται στο Δήμο Χανίων, ενώ σημαντικά είναι και τα ποσοστά αυτών που προτιμούν καταλύματα στις περιοχές Πλατανιά, Κισσάμου, Αγίας Μαρίνας και Αποκόρωνα.

Καταλυτικός παράγοντας όχι μόνο για την επιλογή του τελικού προορισμού αλλά και για τις δραστηριότητες που θα επιλέξουν οι αλλοδαποί τουρίστες, είναι οι κλιματολογικές συνθήκες, αφού σε ερώτηση για το αν ένα μήνα πριν την αναχώρηση τους ενημερωνόντουσαν από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για κακές καιρικές συνθήκες που θα επικρατήσουν στην περιοχή, ένας στους τέσσερις δήλωσε ότι θα σκεφτόταν σοβαρά να αλλάξει τον τελικό του προορισμό. Το 44% των αλλοδαπών επισκεπτών, απάντησε ότι θα εξακολουθούσε να επιλέγει τη Δυτική Κρήτη ως τελικό προορισμό, γιατί έχει προπληρώσει τα πάντα για το ταξίδι του, ένας στους πέντε ανέφερε ότι δεν θα άλλαζε τον τελικό του προορισμό, αλλά θα τροποποιούσε τις δραστηριότητες του ενώ ένας στους δέκα, εξέφρασε την άποψη ότι δεν θα επηρεαζόταν καθόλου από τις καιρικές συνθήκες.

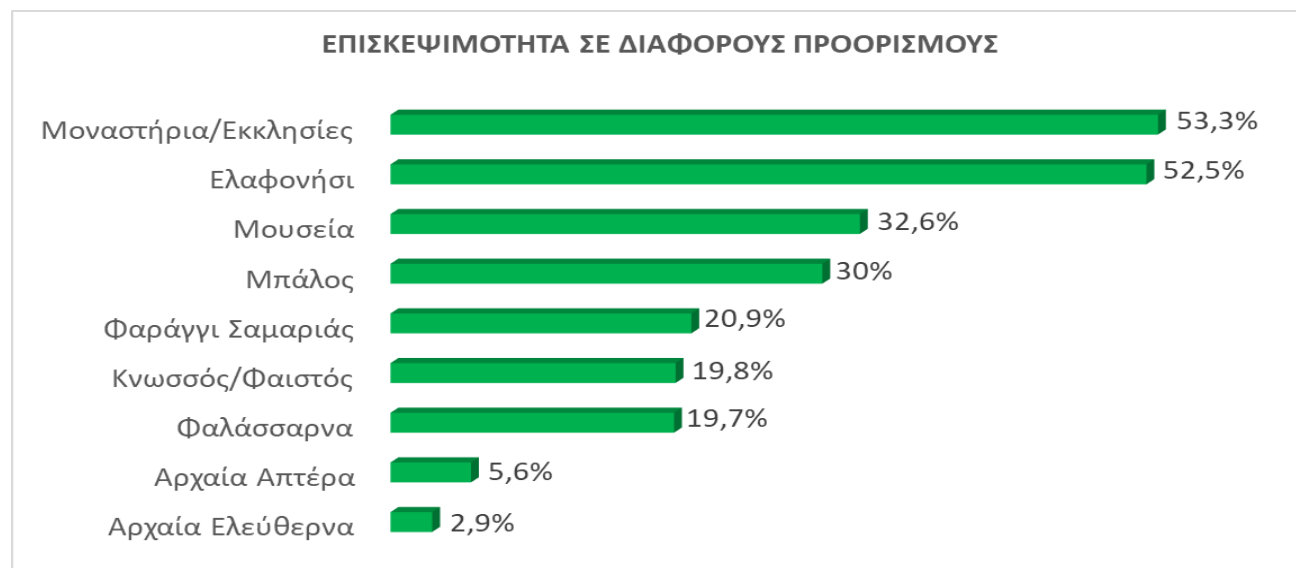
Το πόσο σημαντικός παράγοντας είναι οι κλιματολογικές συνθήκες για την επιλογή του τελικού προορισμού και των δραστηριοτήτων των αλλοδαπών τουριστών φαίνεται και από το γεγονός ότι ακόμα και μια εβδομάδα πριν την πραγματοποίηση του ταξιδιού τους, το 85% των αλλοδαπών τουριστών συλλέγει πληροφορίες για τις καιρικές συνθήκες που θα επικρατούν τις συγκεκριμένες ημέρες ταξιδιού και σύμφωνα με αυτές, οι μισοί επιλέγουν αν θα πραγματοποιήσουν τις προγραμματισμένες δραστηριότητες ή αν χρειάζεται να τις τροποποιήσουν, ενώ ένας στους πέντε αποφασίζει αν θα αλλάξει τον τελικό του προορισμό.

Μετά την ολοκλήρωση των διακοπών τους, ένας στους δέκα δήλωσε τελικά ότι επηρεάστηκε πάρα πολύ από τις κλιματολογικές συνθήκες και κυρίως από την υπερβολική ζέση και τους ισχυρούς ανέμους που επικράτησαν κατά τη διάρκεια των διακοπών τους.

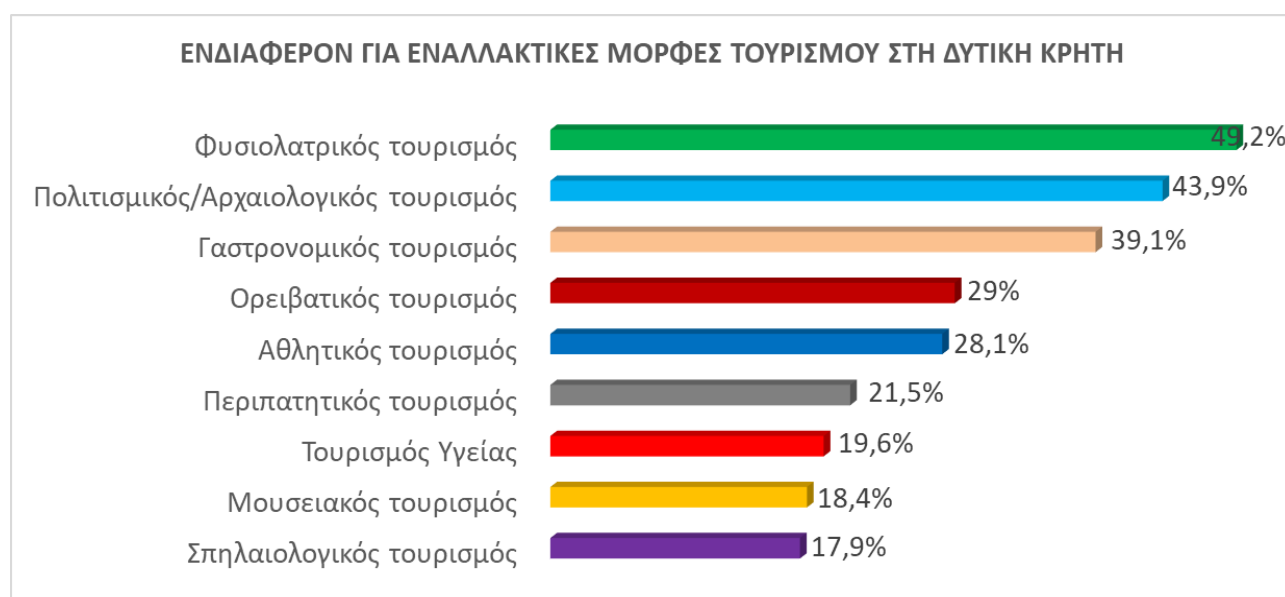
Αναφορικά με τις μετακινήσεις τους, οι αλλοδαποί τουρίστες χρησιμοποιούν κυρίως τα ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα με μέσο όρο χρήσης 7 ημερών, ίδιο αριθμό ημερών σε σχέση με την περυσινή τουριστική

περίοδο, ενώ με μεγάλη ικανοποίηση κάνουν χρήση των λεωφορείων και ταξί για τις διάφορες περιηγήσεις τους.

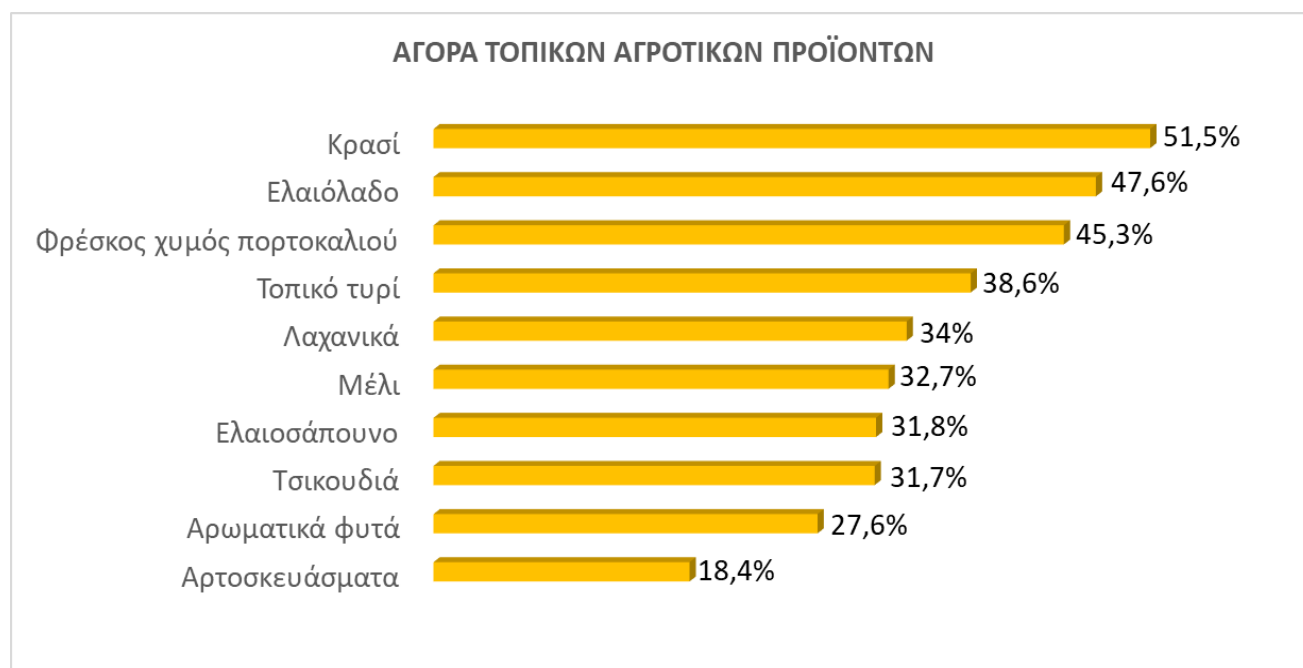
Δημοφιλέστεροι προορισμοί για τους αλλοδαπούς τουρίστες αναδεικνύονται και φέτος, μοναστήρια & εκκλησίες, αλλά και η παραλία του Ελαφονησίου, με τους μισούς αλλοδαπούς επισκέπτες να τα επιλέγουν. Ένας στους τρεις επισκέπτεται μουσεία αλλά και την παραλία του Μπλάλου. Δύο στους δέκα έχουν διασχίσει το φαράγγι της Σαμαριάς, έχουν επιλέξει την παραλία των Φαλασσάρνων και έχουν επισκεπτεί τους αρχαιολογικούς χώρους Κνωσού/Φαιστού, ενώ λιγότεροι είναι αυτοί που επιλέγουν τους αρχαιολογικούς χώρους της Αρχαίας Απτέρας και της Ελεύθερνας.

Σχετικά με τον εναλλακτικό τουρισμό, οι μισοί αλλοδαποί τουρίστες προτιμούν τον φυσιολατρικό τουρισμό, ενώ υψηλά είναι τα ποσοστά προτίμησης που παρουσιάζει ο Πολιτισμικός/Αρχαιολογικός τουρισμός, αλλά και ο γαστρονομικός τουρισμός. Τρεις στους δέκα επισκέπτες θα ενδιαφερόντουσαν για ορειβατικό και αθλητικό τουρισμό, ενώ δύο στους δέκα θα επέλεγαν εναλλακτικές μορφές, όπως είναι ο περιπατητικός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο μουσειακός και σπηλαιολογικός τουρισμός.

Αναφορικά με τα τοπικά αγροτικά προϊόντα, ο αλλοδαπός τουρίστας μένει πολύ ικανοποιημένος από τα τοπικά χαρακτηριστικά των προϊόντων αυτών, ενώ προβαίνει και σε αγορά αυτών με το κρασί, το ελαιόλαδο, τον φυσικό χυμό πορτοκαλιού και τα τοπικά τυριά να συνεχίζουν και φέτος να προτιμώνται περισσότερο από τους αλλοδαπούς τουρίστες.

Εκτός από τα έξοδα που έχουν κάνει για τα αεροπορικά εισιτήρια και το κόστος διαμονής τους, εννέα στους δέκα τουρίστες δαπανούν μέρος του προϋπολογισμού τους στις ταβέρνες & καφετέριες και οκτώ στους δέκα σε Σουπερμάρκετ. Οι μισοί αγοράζουν διάφορα αναμνηστικά, ενώ αντίθετα πολύ μικρό παραμένει το ποσοστό αυτών που ενδιαφέρονται να δαπανήσουν κάποια χρήματα για τη νυχτερινή τους διασκέδαση.

Ο αλλοδαπός επισκέπτης αισθάνεται εξαιρετικά ικανοποιημένος από τη συμπεριφορά και τη φιλοξενία των ντόπιων κατοίκων, τις υπηρεσίες που του προσφέρουν τα τουριστικά καταλύματα, αλλά και από τους χώρους εστίασης. Είναι ικανοποιημένος επίσης σε μεγάλο βαθμό σχετικά με γενικά θέματα ασφάλειας, σε σχέση με άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς στο εξωτερικό. Έχει βελτιώσει επίσης σε μεγάλο βαθμό την εικόνα του για τα μεταφορικά μέσα (λεωφορεία, ταξί) και ειδικότερα για τα λεωφορεία σχετικά με τη συνέπεια, τη συχνότητα αλλά και το εύρος κάλυψης διαφορετικών τοπικών προορισμών.

Συνεχίζει όμως να νιώθει ανασφαλής για την κατάσταση του οδικού δικτύου & την οδική σήμανση, απογοητευμένος από την καθαριότητα στους δρόμους του αστικού ιστού αλλά και προβληματισμένος από την έλλειψη πάρκων. Επίσης, εκφράζει έντονα την ανάγκη για δημιουργία ποδηλατόδρομων, διαπλάτυνση πεζοδρομίων αλλά και περισσότερων χώρων στάθμευσης. Ο τελικός βαθμός δυσaréσκειας θα αποτυπωθεί μετά το πέρας της έρευνας στο τέλος της τουριστικής περιόδου.